Konstitutionsutskottets betänkande

1976/77:28

med förslag till ändring av tilläggsbestämmelse i riksdagsordningen om motionsrätt med anledning av viss skrivelse från regeringen

Ärendet

Näringsutskottet har hemställt att konstitutionsutskottet tar initiativ till ändring i tilläggsbestämmelsen 3.11.2 i riksdagsordningen (RO) av innebörd att motion får väckas med anledning av skrivelse från regeringen med redovisning av allmänna pensionsfondens fjärde fondstyrelses verksamhet. Inom näringsutskottets kansli har upprättats en promemoria i ämnet (se bilaga 2 till detta betänkande).

Utskottet

Frågan om motionsrätt beträffande olika skrivelser, redogörelser, rapporter m. m. från regeringen bör bli föremål för en samlad bedömning av utredningen om en översyn av riksdagens arbetsformer. Motiven för att redan nu införa en bestämmelse som möjliggör motionsrätt med anledning av skrivelse från regeringen med redovisning av allmänna pensionsfondens fjärde fondstyrelses verksamhet är dock enligt utskottet välgrundade. Utskottet finner därför skäl att med utnyttjande av sin initiativrätt föreslå att tilläggsbestämmelsen 3.11.2 i RO ändras.

Ändringen föreslås träda i kraft 1 april 1977.

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av utskottets initiativ antar det lagförslag som intagits i bilaga 1 till detta betänkande.

Stockholm den 8 mars 1977

På konstitutionsutskottets vägnar
KARL BOO

Närvarande: herrar Boo (c), Johansson i Trollhättan (s), Björck i Nässjö (m), Mossberg (s), Fiskesjö (c), Lindahl i Hamburgsund (fp), Svensson i Eskilstuna (s), Nordin (c), Karlsson i Malung (s), Schött (m), Kindbom (c), Nyquist (s), fru Hammarbacken (c), fru Cederqvist (s) och fru Stålberg (s).

Bilaga 1

Förslag till
Lag om ändring i riksdagsordningen

Härigenom föreskrives att tilläggsbestämmelsen 3.11.2 i riksdagordningen skall ha nedan angivna lydelse:

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	3.11.2
Motion får avlämnas med anledning av skrivelse från regeringen med årlig redovisning för verksamheten inom Statsföretag AB.	Motion får avlämnas med anledning av skrivelse från regeringen *1.* med årlig redovisning för verksamheten inom Statsföretag AB, *2. med redovisning av allmänna pensionsfondens fjärde fondstyrelses verksamhet.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 1977.

Bilaga 2

RIKSDAGENS NÄRINGSUTSKOTT PM
Kanslichefen 1977-02-22

Motionsrätt i fråga om redovisning av allmänna pensionsfondens fjärde fondstyrelses verksamhet

Allmänna pensionsfondens fjärde fondstyrelse, med uppgift att placera fondmedel i aktier, tillkom vid början av år 1974 enligt lagen (1973:503) om ändring i reglementet (1959:293) angående allmänna pensionsfondens förvaltning (prop. 1973:97, NU 1973:58, rskr 1973:237).

Med anledning av motioner prövades år 1974 frågan om ändrade regler för fjärde fondstyrelsens verksamhet (NU 1974:37, rskr 1974:253). Näringsutskottet uttalade då att riksdagens insyn i fjärde fondstyrelsens verksamhet borde säkerställas genom en årlig återkommande redovisning till riksdagen. Enligt utskottets förslag begärde riksdagen hos Kungl. Maj:t "att en årlig redovisning med början år 1975 av fjärde fondstyrelsens placeringar och övriga verksamhet [skulle] lämnas till riksdagen i samband med överlämnandet av statsverkspropositionen". Den citerade formuleringen beslöts av utskottsmajoriteten (s, c, fp) trots invändning att det inte fanns teknisk möjlighet att redan i statsverkspropositionen tillhandahålla en redovisning för hela det föregående kalenderåret.

Den första redovisningen för fjärde fondstyrelsens verksamhet intogs i kompletteringspropositionen 1975 (prop. 1975:100), något som hade aviserats i budgetpropositionen samma år. Näringsutskottet (NU 1975:33) uttryckte förståelse för att redovisningen av praktiska skäl inte hade kunnat framläggas i budgetpropositionen. Det angavs emellertid som önskvärt att regeringen sökte finna en form för överlämnande av redovisningen till riksdagen tidigare under våren än som skedde detta år.

År 1976 fogades till budgetpropositionen en redovisning för perioden den 1 januari – den 30 november 1975. Redovisning för hela det föregående kalenderåret lämnades även denna gång i kompletteringspropositionen (prop. 1975/76:150). På förslag av näringsutskottet gav riksdagen nu som sin mening regeringen till känna vad utskottet år 1975 hade anfört om redovisningens överlämnande till riksdagen (NU 1975/76:74, rskr 1975/76:417).

I propositionen 1976/77:100 bilaga 1 (finansplanen) anför chefen för ekonomidepartementet (s. 36) att redovisningen bör lämnas i skrivelse till riksdagen så snart som fjärde fondstyrelsen har överlämnat förvaltnings- och revisionsberättelserna till regeringen.

Den förebådade skrivelsen medför inte motionsrätt. Det enda slags skrivelse från regeringen som föranleder särskild motionsrätt är nämligen – enligt tilläggsbestämmelse 3.11.2 till riksdagsordningen – skrivelse med årlig

redovisning för verksamheten inom Statsföretag AB[1]. De båda föregående redovisningarna för fjärde fondstyrelsens verksamhet har däremot, då de ingick i propositioner, fått ge anledning till motioner. Denna motionsrätt utnyttjades år 1975. År 1976 togs principfrågor rörande fondstyrelsens verksamhet upp i motioner under den allmänna motionstiden i anslutning till den ofullständiga årsredovisningen i budgetpropositionen. Dessa principfrågor behandlades – jämte ifrågavarande del av budgetpropositionen – i ett betänkande i mars månad (NU 1975/76:34). När sedermera en fullständig redovisning kom i kompletteringspropositionen gav den inte upphov till några motioner.

Principiella skäl synes tala för att skrivelser av de båda slag som här har nämnts bör vara likställda när det gäller motionsrätt. I sammanhanget kan också erinras om vad som föreskrivs i tilläggsbestämmelse 3.13.1 till riksdagsordningen om motionsrätt beträffande redogörelser från vissa av riksdagens verk.

[1] Denna motionsrätt har under sex år utnyttjats vid tre tillfällen, varvid sammanlagt fyra motioner har avlämnats (se NU 1971:44, 1972:54, 1975/76:8).

GOTAB 53406 Stockholm 1977